

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту і маркетингу

«14» вересня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій

(назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки	доктор філософії
галузь знань	03 Гуманітарні науки 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності	035 Філологія 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-наукові програми	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство Сучасні наукові освітні студії: педагогіка, методика навчання іноземних мов і культур, наукова англійська мова
статус дисципліни	дисципліна загальної підготовки

Форма навчання денна, вечірня, заочна

Навчальний рік 2020 – 2021

Семестр I

Кількість кредитів ЄКТС 2

Мова навчання українська

Форма підсумкового контролю залік

КИЇВ – 2020

Розробник:

Тарасюк Михайло Вікторович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту і маркетингу КНЛУ.

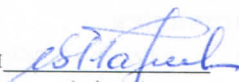
Рецензенти:

Шатіло Володимир Анатолійович, доктор юридичних наук, доцент, Заслужений юрист України, завідувач кафедри права КНЛУ.

Новікова Наталія Леонідівна, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Київського національного торговельно-економічного університету.

Схвалено на засіданні кафедри менеджменту і маркетингу КНЛУ, протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

(підпис)Тарасюк М. В.

(ПІБ)

Схвалено на засіданні вченої ради університету, протокол № 3 від «14» вересня 2020 р.

Голова вченої ради

(підпис)

Васько Р. В.

(ПІБ)

1. Мета вивчення дисципліни:

формування у здобувачів ступеня вищої освіти «доктор філософії» компетентностей сфері комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, як результатів проведених наукових досліджень, організації та проведення трансферу технологій на основі засвоєння теоретичних знань та здобуття практичних навичок щодо механізму проведення та організаційно-правового забезпечення комерціалізації результатів наукових досліджень і розробок, застосування специфічних методів та інструментів комерціалізації та трансферу технологій, а також набуття знань щодо планування, організації та контролю проектів з комерціалізації нових знань.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

2 кредити ЄКТС; 60 год., у тому числі:

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	10 год.	2 год.
семінарські заняття	10 год.	4 год.
практичні заняття	–	–
консультації	–	–
самостійна робота	40 год.	54 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

3.1. *Знати*: сутність інтелектуальної діяльності, її науково-дослідні результати; основи нормативно-правового регулювання відносин в науково-дослідній сфері та сфері інтелектуальної власності; підходи до оцінювання потенціалу результатів наукових досліджень та наукових проектів; основи регулювання цивільних правовідносин.

3.2. *Вміти*: ідентифікувати та застосовувати правові норми відповідно до предметної галузі; здійснювати класифікацію наукових досліджень та їх результатів як об'єктів інтелектуальної власності; використовувати сучасні інформаційні технології; аналізувати результати наукових досліджень; оцінювати вплив тенденцій в науці та практиці на науково-дослідну діяльність; використовувати різноманітні форми наукового та ділового спілкування.

Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти знаннями в області методології і організації наукових досліджень, математики. Знання та навички, отримані в результаті вивчення даних дисциплін, створюють необхідну базу для вивчення дисципліни «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій» і мають високу ступінь кореляції з ними.

4. Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій» належить до переліку дисциплін загальної підготовки аспіранта. Вона спрямована на поглиблення і систематизацію знань аспірантів щодо фундаментальних понять у сфері інтелектуальної власності; орієнтування у видах інтелектуальної власності, її розпізнавальних особливостях; основних теоретичних і методологічних засад процесу управління об'єктами інтелектуальної власності; економічної оцінки результатів наукових досліджень та прийняття обґрунтованих рішень, пов'язаних з інноваційною діяльністю, портфелем прав інтелектуальної власності, трансфером технологій.

Навчальна дисципліна включає два змістовних модуля. У першому модулі «Теоретичні засади відносин у сфері інтелектуальної власності та трансферу технологій» дається уявлення про інтелектуальну власність, зокрема її сутність, роль та значення у розвитку національної економіки; результати наукових досліджень з точки зору їх комерційного потенціалу; організаційний механізм комерціалізації наукових досліджень; національні та міжнародні інституції правової охорони інтелектуальної власності; ліцензування прав інтелектуальної власності; характеризується сутність ліцензування та види ліцензійних договорів; види ліцензій; принципи охорони комерційної

таємниці в Україні; *організаційно-правові аспекти трансферу технологій*: розглядаються способи комерціалізації (трансферу) результатів наукових досліджень; підходи до оцінки корисності результатів наукових досліджень; розробки проектів комерціалізації результатів наукових досліджень і розробок.

У другому модулі «Економіка та управління об'єктами права інтелектуальної власності» розглядаються питання оцінки вартості результатів наукових розробок, як об'єктів права інтелектуальної власності, характеризується нормативно-правова база оцінки об'єктів права інтелектуальної власності; методичні засади оцінки майнових прав інтелектуальної власності; підходи, методи, оціночні процедури, що використовуються в ході оцінки майнових прав; управління об'єктами права інтелектуальної власності та трансфером технологій; характеризуються система управління трансфером технологій; етапи проектування трансферу технологій; сутність та види високотехнологічної продукції; сутність та основні етапи комерціалізації результатів наукових досліджень і розробок.

5. Компетентності аспірантів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій»

Компетентності аспірантів з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій» базуються на інтегральній та загальних компетентностях, визначених освітньо-науковими програмами «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки та «Сучасні наукові освітні студії: педагогіка, методика навчання іноземних мов і культур, наукова англійська мова» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із загальнофілологічних і педагогічних дисциплін, історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології філологічних і педагогічних досліджень (мовознавчих, літературознавчих, перекладознавчих, освітніх).

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 6. Здатність розробляти наукові проекти та керувати ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

ЗК 13. Здатність працювати з наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження та вміння використовувати сучасні технології для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.

Таблиця 1

Матриця відповідності компетентностей, визначених навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій» компетентностям, визначеним освітньо-науковою програмою

Компетентності, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом)	Програмні компетентності		
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності	
		ЗК 6	ЗК 13
1. Розуміти сутність інтелектуальної роботи та ідентифікувати її результати у науково-дослідній сфері	+	+	+
2. Знати основні правові норми, що регулюють відносини в науково-дослідній сфері та у сфері інтелектуальної власності	+	+	+
3. Знати основні методи до оцінювання наукового потенціалу результатів інтелектуальної діяльності (результатів наукових досліджень, розробок)	+		+
4. Орієнтуватися в основних видах угод про трансфер результатів наукових досліджень, ліцензій на право використання об'єктів інтелектуальної власності	+	+	+

6. Результати навчання аспірантів з дисципліни (освітнього компонента) «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій»

Результати навчання аспірантів з дисципліни базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-науковими програмами «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство» та «Сучасні наукові освітні студії: педагогіка, методика навчання іноземних мов і культур, наукова англійська мова»:

ПРН 7. Аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати норми, що регулюють правовідносини у сфері інтелектуальної власності.

ПРН 17. Дотримуватися правил ефективної роботи в команді, аналізувати і описувати ситуацію професійної взаємодії на основі знань етичних, психологічних і соціокультурних детермінант поведінки та діяльності людини; обирати і застосовувати оптимальні технології ефективної комунікації.

Таблиця 2

Матриця відповідності результатів навчання з дисципліни (освітнього компонента) «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій» програмним результатам навчання

Результати навчання з дисципліни (освітнього компонента)	Програмні результати навчання	
	ПРН 7	ПРН 17
1. Застосовувати норми українського та міжнародного законодавства, що регулює правовідносини у сфері інтелектуальної власності	+	
2. Здійснювати ідентифікацію та класифікацію об'єктів права інтелектуальної власності	+	
3. Ідентифікувати ендогенні та екзогенні фактори на вартість об'єкту права інтелектуальної власності у процесі започаткування, оцінювання, обґрунтування та розроблення інноваційних проєктів та проєктів трансферу результатів наукових досліджень		+
4. Аналітично оцінювати результати науково-дослідної діяльності економічними методами та інструментами		+
5. Використовувати сучасні інформаційні технології в процесі розробки та трансферу об'єктів права інтелектуальної власності		+
6. Організувати та проводити комунікативні заходи в процесі розробки інноваційного продукту та трансферу технологій	+	+

7. Відповідність програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій»

Таблиця 3

Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій»

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 7. Аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати норми, що регулюють правовідносини у сфері інтелектуальної власності.	Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:	Індивідуальне і групове опитування.

<p><i>ПРН 17. Дотримуватися правил ефективної роботи в команді, аналізувати і описувати ситуацію професійної взаємодії на основі знань етичних, психологічних і соціокультурних детермінант поведінки та діяльності людини; обирати і застосовувати оптимальні технології ефективної комунікації</i></p>	<p>аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. <i>Технологія</i> соціально орієнтованого навчання <i>Методи</i> інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання <i>Методи навчання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • групова дискусія, • ділові ігри, що імітують досліджувані процеси, • ситуаційний аналіз (кейс-метод), дослідження ситуації професійної взаємодії з використанням різних методів (аналіз нормативних актів, спостережень, інтерв'ю), презентація результатів виконаних досліджень. <p><i>Індивідуальні завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • творчі завдання з проблем комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, • розрахункові задачі та вправи. 	<p>Експрес-контроль. Оцінювання роботи аспірантів в групах. Оцінювання індивідуальних завдань аспірантів. Тематичне тестування. Модульна контрольна робота. Залік.</p>
--	---	---

8. Система оцінювання результатів навчання

Контроль результатів навчання аспіранта з дисципліна «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій» здійснюється у формі *вхідного, поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю*. Механізм і критерії оцінювання оприлюднюються кафедрою менеджменту і маркетингу на своєму сайті та інформаційному стенді та доводяться до відома аспірантів до початку навчального року.

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань аспірантів і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється за накопичувальною системою.

Таблиця 4

**Система оцінювання результатів навчання аспірантів
з дисципліни «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій»**

Види навчальної діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта					Самостійна навчальна робота аспіранта		Модульна контрольна робота
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Творче завдання	Ситуаційний аналіз (кейс-метод)	
Максимальна кількість балів	5	5	5	5	5	15	10	50

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій» передую написання аспірантами модульної контрольної роботи.

**Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни
«Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій»**

Модульна контрольна робота включає 2 завдання, з яких кожне оцінюється за наступними критеріями. Відповідь на кожне завдання модульної контрольної роботи оцінюється за 25-бальною шкалою.

23-25 балів виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.

18-22 бали виставляються за умови, що відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

15-17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше виставляється за умови відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання має включати такі складники: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

Таблиця 5

**Підсумковий (семестровий) контроль результатів навчання аспірантів
з дисципліни «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій»**

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Залік	50 50

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедуру та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра менеджменту і маркетингу та доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Комерціалізація інтелектуальної власності та трансфер технологій» проводиться у формі *заліку* за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку екзаменатор виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік (“зараховано / не зараховано”), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік.

Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою “не зараховано”, то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому незалежно від набраного семестрового рейтингового балу виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

На заліку у графі відомості обліку успішності “Відмітка про залік” викладач виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою (“зараховано”);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (аббревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна / вечірня форма				Заочна форма			
		Ра- зом	у тому числі			Ра- зом	у тому числі		
			лек- ції	семінар- ські / практич- ні заняття	само- стійна робота		лек- ції	семінар- ські / практич- ні занят- тя	само- стійна робота
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади відносин у сфері інтелектуальної власності та трансферу технологій									
1.1.	<i>Інтелектуальна власність: сутність та механізм комерціалізації: сутність, роль та значення інтелектуальної власності у розвитку національної економіки; результати наукових досліджень та їх комерційних потенціал; організаційний механізм комерціалізації наукових досліджень; національні та міжнародні інституції правової охорони інтелектуальної власності</i>	12	2	2	8	12	1		11
1.2.	<i>Ліцензування прав інтелектуальної власності: сутність ліцензування та види ліцензійних договорів; ліцензії: сутність та види; охорона комерційної таємниці в Україні</i>	12	2	2	8	12		1	11
1.3.	<i>Організаційно-правові аспекти трансферу технологій: способи комерціалізації (трансферу) результатів наукових досліджень та їх характеристика; оцінка корисності результатів наукових досліджень; проекти комерціалізації результатів наукових досліджень і розробок</i>	12	2	2	8	12		1	11
Змістовий модуль 2. Економіка та управління об'єктами права інтелектуальної власності									
2.1.	<i>Оцінка вартості результатів наукових розробок, як об'єктів права інтелектуальної власності: характеристика нормативно-правової бази оцінки об'єктів права інтелектуальної власності; методичні засади оцінки майнових прав інтелектуальної власності; підходи, методи, оціночні процедури, що використовуються в ході оцінки майнових прав</i>	12	2	2	8	12	1	1	10

2.2.	Управління об'єктами права інтелектуальної власності та трансфером технологій: система управління трансфером технологій; етапи проектування трансферу технологій; сутність та види високотехнологічної продукції; сутність та основні етапи комерціалізації результатів наукових досліджень і розробок	12	2	2	8	12		1	11
	Разом годин за модулем 1	60	10	10	40	60	2	4	54
	Усього годин	60	10	10	40	60	2	4	54

10. Рекомендована література (у тому числі Інтернет ресурси)

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141 із наступними змінами.
2. Цивільний Кодекс України / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356 із наступними змінами.
3. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 7, ст. 32 із наступними змінами.
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності» / Верховна Рада України // Закон України від 16 червня 2020 року № 703-ІХ.
5. Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 7, ст. 32 із наступними змінами.

Основна:

1. Бабенко В. А. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / В. А. Бабенко, А. П. Лимар ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2011. – 152 с.
2. Бубенко П. Т. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П. Т. Бубенко, В. В. Величко, С. М. Глухарев ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 215 с.
3. Дахно, І. І. Інтелектуальна власність-2 [Текст] : навч. посіб. / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська, А. О. Комарова. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 351 с.
4. Дергачова, В. В. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / В. В. Дергачова, С. О. Пермінова ; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 415 с.
5. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / [уклад.: Л. Г. Ніколайчук, Л. Б. Демидчук] ; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. – 171 с.
6. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / кол. авт.: А. В. Аксютіна [та ін.] ; за заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О. В. ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. – Дніпро : ДДУВС, 2018. – 138 с.
7. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ III-IV рівня акредитації / [Мартинюк В. П. та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Мартинюка В. П. ; Терноп. нац. екон. ун-т. - Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 359 с.
8. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / Васильців Т. Г. [та ін.] ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. – Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. – 251 с.

9. Капінос М. М. Інтелектуальна власність [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ / М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : НТУ «ХП», 2016. – 347 с.
10. Кірін Р. С. Інтелектуальна власність [Текст] : підруч. для вищ. навч. закл. / Р. С. Кірін, В. Л. Хоменко, І. М. Коросташова ; Держ. вищ. навч. закл. «Нац. гірн. ун-т». – Д. : НГУ, 2012. – 319 с.
11. Коваль І. Ф. Комерціалізація прав інтелектуальної власності [Текст] : навч. посіб. / І. Ф. Коваль ; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса, НДІ інтелект. власності НАПрН України. – Київ : Юрінком Інтер, 2018. – 271 с.
12. Мокій А. І. Комерціалізація технологій та об'єктів патентного права [Текст] : навч. посіб. для студ. екон. спец. / Мокій А. І., Бабець І. Г., Полякова Ю. В. ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. – Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2011. – 416 с.
13. Нікітчина С. О. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / С. О. Нікітчина ; Держ. ВНЗ «Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди». – Переяслав-Хмельницький : Переяслав-Хмельниц. ун-т, 2014. – 226 с.
14. Потехіна В. О. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Віра Потехіна ; за ред. д-ра екон. наук, проф., ст. наук. співробітника, патентознавця І. І. Дахна. – Київ : Центр учбової літератури, 2008. – 413 с.
15. Семків В. О. Інтелектуальна власність [Текст] : підруч. для студентів неюрид. ф-тів / Семків В. О., Шандра Р. С. ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Юрид. ф-т, Каф. основ права України. – Львів : Галицький друкар, 2015. – 278 с.
16. Сергієнко В. В. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / В. В. Сергієнко, О. М. Коршакова ; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 123 с.
17. Ястремська О. М. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / Ястремська О. М., Ріпка Д. О. ; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : Вид-во ХНЕУ, 2010. – 279 с.
18. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / Ястремська О. О. ; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 123 с.

Додаткова:

1. Андросова О. Ф. Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності [Текст] : монографія / О. Ф. Андросова, А. В. Череп. – К. : Кондор, 2007. – 356 с.
2. Андрощук Г. О. Інтелектуальна власність в національних інноваційних системах [Текст] : монографія / Г. О. Андрощук ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ інтелект. власності. – Київ : Інтерсервіс, 2018. – 364 с.
3. Андрощук Г. О. Інтелектуальна власність у науково-технічній сфері: методи та принципи вартісної оцінки [Текст] : монографія / Г. О. Андрощук, С. А. Давимука ; НДІ інтелект. власності Нац. акад. прав. наук України, Ін-т регіон. дослідж. НАН України. – Київ : Парламентське видавництво, 2014. – 302 с.
4. Асаул А. М. Інтелектуальна власність в імперативах інноваційної економіки: системний аналіз [Текст] : монографія / Асаул А. М., Войнаренко М. П., Пономарьова Н. А. ; за наук. ред. М. П. Войнаренка. – Хмельницький : ХНУ, 2013. – 174 с.
5. Вірченко В. В. Інтелектуальна власність: теоретичні витоки та економічні імперативи розвитку [Текст] : монографія / В. В. Вірченко ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Екон. ф-т. – Київ : Ліра-К, 2018. – 487 с.
6. Войтко С. В. Інтелектуальна власність для економістів [Текст] : навч. посіб. для студентів, які навчаються за екон. спец. / С. В. Войтко, І. О. Мікульонюк ; [відп. ред. Ю. М. Кузнецов] ; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – Київ : НТУУ «КПІ», 2016. – 191 с.
7. Грицуленко С. І. Інтелектуальна власність в галузі зв'язку [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Грицуленко С. І., Потапова-Сінько Н. Ю., Гарбера К. М. ; Держ. служба зв'язку, Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова. – Одеса : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2011. – 392 с.
8. Куцик В. І. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності креативних індустрій інноваційних систем розвитку [Текст] : монографія / Куцик В. І., Кліпкова О. І. ; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2017. – 266 с.

9. Манжура О. В. Інтелектуальна власність, як чинник формування економіки знань [Текст] : монографія / О. В. Манжура. – Полтава : Укрпромторгсервіс, 2011. – 179 с.
10. Матвійчук В. К. Інтелектуальна власність як джерело інноваційного розвитку національного господарства [Текст] : монографія / Матвійчук В. К., Чугаєнко Ю. О., Савенков О. І. ; Нац. акад. упр. – К. : ВНЗ «Національна академія управління», 2013. – 463 с.
11. Падучак Б. М. Трансфер технологій: цивільно-правовий аспект [Текст] : монографія / Падучак Б. М. ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ інтелект. власності. – Київ : НДІ ІВ НАПрНУ, 2012. – 217 с.
12. Плахотнік О. О. Трансфер технологій. Практикум [Текст] : навч. посіб. / О. О. Плахотнік, І. М. Чернявська ; Дніпров. держ. техн. ун-т (ДДТУ). – Кам'янське : ДДТУ, 2019. – 211 с.
13. Романадзе Л. Д. Інтелектуальна власність [Текст] : підруч. для студентів екон. спец. / Л. Д. Романадзе, П. М. Цибульов, О. О. Кулініч ; Одес. нац. екон. ун-т. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 422 с.
14. Сукач М. К. Трансфер технологій [Текст] : [монографія] / М. К. Сукач. – Київ : Компринт, 2018. – 423 с.
15. Трансфер технологій та охорона інтелектуальної власності в наукових установах [Текст] = Technology transfer and intellectual property protection in the research organisations : [монографія] / [Ю. М. Капіца та ін. ; за ред. Ю. М. Капіци] ; НАН України, Центр інтелект. власності та передачі технологій. – Київ : Центр інтелект. власності та передачі технологій НАН України, 2015. – 431 с.
16. Трансфер технологій – інноваційна складова розвитку науки [Текст] : навч. посіб. / Дмитриченко М. Ф. [та ін.] ; Нац. трансп. ун-т. – Київ : НТУ, 2015. – 139 с.
17. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти [Текст] : [навч. посіб.] / Ходаківський Є. І., Якобчук В. П., Литвинчук І. Л. - Житомир : Рута, 2013. – 270 с.
18. Хрідочкін А. В. Інтелектуальна власність [Текст] : слов.-довід. : навч. посіб. / А. В. Хрідочкін, Т. М. Дудін, А. А. Ломакіна ; Дніпропетр. гуманітар. ун-т. – Дніпро : [б. в.], 2016. – 345 с.

11. Додаткові ресурси (за наявності):

Посилання на електронні ресурси (не тільки відкриті), на яких розміщено додаткову інформацію щодо дисципліни – приклади контрольних та екзаменаційних завдань, тематика рефератів, методичні вказівки з виконання самостійної роботи тощо

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій	http://kno.rada.gov.ua/
Департамент розвитку сфери інтелектуальної власності Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України	https://me.gov.ua/
Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності»	https://ukrpatent.org/uk
Інтелектуальна власність (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України)	https://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=bb27fb37-4305-4686-9ea0-995d1c10f028&tag=DerzhavnaSluzhbaIntelktualnoiVlasnosti
Всесвітня організація інтелектуальної власності	https://www.wipo.int/portal/ru/index.html
Європейське патентне відомство (European Patent Organisation)	https://www.epo.org/
Євразійське патентне відомство	https://www.eapo.org/ru/
Відомство з інтелектуальної власності ЄС	https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/